گزارش

حداقل‌های ضروری در اس‌پی‌وی

رسانه‌های اروپایی در روزهای گذشته گمانه‌زنی‌هایی درباره احتمال رونمایی از اس‌پی‌وی در نشست فردای نمایندگان سه کشور انگلیس، فرانسه و آلمان که در بروکسل برگزار می‌شود، مطرح کرده‌اند.

به گزارش فارس، نشریه آلمانی اشپیگل دیروز با اعلام توافق سه کشور اروپایی درباره ساز و کار مالی تجارت با ایران نوشت: بر اساس توافقات انجام شده، پاریس میزبانی اس‌پی‌وی، آلمان مدیریت و بریتانیا نیز حسابرسی نهاد یاد شده را به‌عهده خواهد داشت.

در همین حال نوذر شفیعی، استاد دانشگاه در گفت‌وگو با جام‌جم درباره انتظاراتی که از سازوکار مالی اروپا وجود دارد، گفت: هدف اصلی ساز و کار ویژه مالی این است که محدودیت‌های ایجاد شده در روابط ایران و دنیا در نتیجه تحریم‌های سازمان ملل، آمریکا و اروپا برطرف شود.

وی با اشاره به این‌که اس.پی.وی باید متمرکز بر همکاری‌های مالی باشد، افزود: سوئیفت جدیدی با نام جدید، اما با همان کارکردهای قبلی باید در روابط ایران و اروپا شکل بگیرد.

شفیعی تصریح کرد: باید با اجرایی شدن ساز و کار ویژه مالی محدودیت‌ها در گام اول در روابط ایران و اروپا و در گام بعدی با سایر کشورهایی که متمایل به همکاری با ایران هستند، از بین برود.

این استاد دانشگاه با بیان این‌که اروپا مخالف نقض برجام از سوی آمریکا بوده و هست، گفت: به این ترتیب فلسفه‌ساز و کار ویژه مالی این بوده که محدودیت‌هایی که آمریکا با خروجش از برجام به وجود آورد رفع شود و بر همین اساس انتظار می‌رود گشایش مالی، تجاری و اقتصادی عمده‌ای در روابط ایران با دیگر کشورها به وجود آید.

امیرعلی ابوالفتح، کارشناس مسائل بین‌الملل هم در گفت‌وگو با جام‌جم یادآور شد: جمهوری اسلامی ایران انتظار دارد به‌واسطه اس.پی.وی سازوکاری طراحی شود که کشورمان بتواند به پول حاصله از فروش نفت دسترسی پیدا کند.

وی ادامه داد: اگر امکان پرداخت نقدی عواید حاصل از فروش نفت وجود نداشته باشد باید تهاتر انجام شود؛ به این معنی که ایران نفت خود را به کشورهای عضو اتحادیه اروپا می‌فروشد و پول آن در حسابی می‌ماند سپس کشورمان برای خرید کالاهای مورد نیاز خود از آن حساب استفاده می‌کند.

این کارشناس مسائل بین‌الملل در عین حال گفت: با توجه به این‌که تاکنون اروپا چند بار در اجرایی کردن اس.پی.وی خلف وعده کرده، در حال حاضر نیز نمی‌توان با اطمینان از قطعی بودن اجرای آن در روز دوشنبه سخن گفت.

پاسخ ایران به تهدید فرانسه

در عین حال یکی از مسائلی که در روزهای اخیر در روابط ایران و اروپا مورد توجه قرار گرفته تهدیداتی است که از سوی وزیر خارجه فرانسه درباره فعالیت‌های موشکی کشورمان صورت گرفته است. وزیر خارجه فرانسه گفته بود اگر ایران در فعالیت‌های موشکی خود کوتاه نیاید با تحریم‌های سختی روبه‌رو خواهد شد.

بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت خارجه در واکنش به این اظهارات، توان موشکی ایران را قابل مذاکره ندانست و تصریح کرد: اگر تحریم جدیدی اعمال شود در تعاملات با اروپا تجدیدنظر می‌کنیم.

قاسمی افزود: قابلیت‌های موشکی ایران بخشی از توان مشروع دفاعی و ضامن امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران است که بر دکترین بازدارندگی استوار است.

وی عنوان کرد: جمهوری اسلامی ایران همواره خواستار تحکیم صلح و ثبات در منطقه بوده و فروش انبوه سلاح‌های پیچیده و تهاجمی از سوی آمریکا و برخی کشورهای اروپایی از جمله فرانسه را عامل برهم خوردن ثبات و توازن منطقه می‌داند.

سخنگوی وزارت خارجه افزود: جمهوری اسلامی ایران قابلیت‌های دفاعی خود را بر مبنای ارزیابی واقعی از تهدیدهای موجود طراحی کرده و تا هر کجا که لازم بداند آن را تقویت خواهد کرد.

رایزنی‌های ایران درباره تحولات ونزوئلا

وزیران خارجه ایران و ترکیه در گفت‌وگوی تلفنی درباره مسائل منطقه‌ای و آخرین تحولات ونزوئلا رایزنی و تبادل نظر کردند.

محمدجواد ظریف همچنین جمعه شب با خورخه آرره آسا وزیر خارجه ونزوئلا تلفنی گفت‌وگو و حمایت جمهوری اسلامی ایران را از دولت ونزوئلا اعلام کرد. در این گفت‌وگو دو طرف درباره راه‌های مقابله بین‌المللی با توطئه‌های آمریکا علیه دولت‌های مستقل، بخصوص ونزوئلا تبادل نظر کردند. / مهر

باهنر: احتمال انتصاب رئیسی به ریاست قوه قضاییه زیاد است

محمدرضا باهنر، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام درباره احتمال انتصاب سید ابراهیم رئیسی به عنوان رئیس قوه قضاییه گفت: درحال حاضر بین اعضای قوه قضاییه و کسانی که در قوه قضاییه مطرح هستند، احتمال انتخاب آقای رئیسی برای ریاست قوه قضاییه از همه بیشتر است.

باهنر در عین حال گفت: البته این موضوع هنوز صد در صد قطعی نشده، اما احتمال آن بسیار زیاد است. / ایسنا

جام جم ۵ فرضیه را نسبت به تعویق تصمیم‌گیری مجمع تشخیص مصلحت درباره پالرمو بررسی می‌کند

چرا «مجمع» تکلیف پالرمو را مشخص نکرد؟

سیاسی

همزمان با تشدید موضعگیری‌های موافق و مخالف درباره لوایح مرتبط با اف.ای.تی.اف، روز گذشته بررسی یکی از این لوایح یعنی لایحه پیوستن ایران به کنوانسیون مبارزه با جرایم ملی سازمان یافته (پالرمو) در مجمع تشخیص مصلحت نظام ادامه یافت، اما برخلاف آنچه اعلام شده بود تصمیم‌گیری نهایی در این باره به جلسه‌ای دیگر موکول شد.

براساس مهلتی که از سوی اف.ای.تی.اف داده شده، ایران باید لوایح مرتبط را تا ۲۶ بهمن تصویب کند و دولتی‌ها که موافق تصویب این لوایح هستند تلاش دارند هرطور شده این چهار لایحه را در زمان تعیین شده به سرانجام برسانند. حضور پرتعداد نمایندگان دولت در جلسه دیروز مجمع بیانگر اهمیت تصویب این لوایح برای دولت بود، اما با وجود این لوایح پالرمو و سی.اف.تی (پیوستن ایران به کنوانسیون مبارزه با تامین مالی تروریسم) همچنان بلاتکلیف است. اگر طبق اعلام قبلی، اعضای مجمع در جلسه دیروز خود درباره پالرمو رای‌گیری می‌کردند، لایحه سی.اف.تی در دستور کار قرار می‌گرفت، اما با توجه به موکول شدن تصمیم‌گیری درباره پالرمو به جلسات بعدی، هنوز معلوم نیست لایحه سی.اف.تی در چه زمانی در دستور کار قرار گیرد.

دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام یکی از مباحث جدی مرتبط با پیوستن ایران به کنوانسیون پالرمو را مربوط به حق تحفظ کشورمان در این کنوانسیون دانست. محسن رضایی پس از نشست عمومی مجمع در جمع خبرنگاران در پاسخ به سوالی مبنی بر مبهم بودن حق شرط ایران در پیوستن به کنوانسیون پالرمو گفت: البته ابهامات زیادتری هم وجود دارد که قرار شد در جلسه آینده، موافقان و مخالفان به بررسی این ابهامات بپردازند.

وی افزود: موافقان در خصوص رفع ابهام و مخالفان درباره حق تحفظ صحبت خواهند کرد.

در اینجا به فرضیه‌هایی درباره علت تعویق تصمیم‌گیری مجمع در این زمینه اشاره می‌کنیم:

> با وجود این‌که قرار بود لایحه پالرمو در جلسه دیروز مجمع تعیین تکلیف شود، اعضای مجمع تصمیم‌گیری در این زمینه به دلیل وجود ابهامات فراوان در این لایحه و ناکافی بودن وقت، جلسه را به بعد موکول کردند

اظهارنظرهای فراوان و ناکافی بودن وقت

یکی از دلایلی که درخصوص ناتمام ماندن بررسی پالرمو در جلسه دیروز مجمع عنوان شده، طولانی شدن بحث‌ها و ناکافی بودن وقت جلسه برای تصمیم‌گیری نهایی است.

احمد توکلی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام در این زمینه می‌گوید: بررسی پالرمو، موضوع حساسی است و هر یك از اعضای مجمع در این زمینه نظر خود را داشته و تمایل به اظهارنظر دارد و طبیعتا بررسی همه این نظرها در مجمع وقتگیر است.

همچنین مجید انصاری، دیگر عضو مجمع در گفت‌وگو با ایرنا با بیان این‌که لایحه دارای ابعاد مختلفی از جمله حقوقی، سیاسی، امنیتی و اقتصادی است، گفت: در جلسه دیروز ابعاد مختلف لایحه مورد بحث قرار گرفت، اما چون کنوانسیون پالرمو موضوع حقوقی مهمی است و اعضا برای صحبت نوبت داشتند، بنابراین ادامه بحث به جلسه بعد موکول شد و به رای‌گیری نرسید.

البته علاوه بر اعضای مجمع تشخیص مصلحت که به گفته توکلی، تعداد زیادی از آنها تمایل به اظهارنظر دارند از سوی دولت و سایر نهادهای ذی‌ربط هم نمایندگانی برای اظهارنظر به جلسه دیروز مجمع رفته بودند که اعلام موضع هر یك از آنها بخشی از زمان جلسه را به خود اختصاص داد. با وجود این‌که برای بررسی هر لایحه در مجمع، فقط باید رئیس دستگاه یا وزیر مربوطه به اظهارنظر بپردازد، اما به‌واسطه اهمیت لایحه پالرمو، در جلسه دیروز وزرای خارجه، اقتصاد، رئیس بانك مرکزی، معاون حقوقی رئیس جمهور و روسای دو کمیسیون ذی صلاح در مجلس (امنیت ملی و قضایی) نظرات خود را درباره لایحه پالرمو مطرح کردند.

پیش از اظهار نظر این افراد هم گزارش کمیسیون‌های سیاسی - دفاعی و حقوقی - قضایی مجمع تشخیص مصلحت نظام درباره پالرمو به اعضای مجمع ارائه شد که البته آن‌طور که محسن رضایی، دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام گفته، هر دو کمیسیون مخالف پیوستن ایران به کنوانسیون پالرمو هستند.

رضایی در حاشیه جلسه دیروز با تایید این‌که دو کمیسیون تخصصی مجمع، پیوستن به پالرمو را به مصلحت ندانسته‌اند، گفت: با این حال تصمیم نهایی را در این باره مجمع می‌گیرد و کمیسیون‌ها فقط کارهای کارشناسی را انجام و نتایج را به صحن مجمع می‌دهند.

> در جلسه دیروز وزرای خارجه و اقتصاد و همچنین معاون حقوقی رئیس جمهور و رئیس کل بانک مرکزی به دفاع از لایحه پالرمو پرداختند اما همچنان برخی ابهامات در این زمینه باقی است

اول ببینیم اروپا چه می‌کند!

در ماه‌های اخیر که اروپایی‌ها چند بار در اجرایی کردن ساز و کار مالی ویژه برای تجارت با ایران خلف وعده کردند، برخی تحلیلگران بر این اعتقاد بودند که یکی از دلایل این خلف وعده‌ها، وقت‌کشی اروپا برای تعیین تکلیف لوایح مرتبط با اف‌ای‌تی‌اف است.

در چنین شرایطی با توجه به احتمال رونمایی از ساز و کار مالی اروپا در روز دوشنبه، جزئیات منتشرشده از این ساز و کار می‌تواند در اعلام نظر اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام در مورد لوایح پالرمو و سی‌اف‌تی، موثر باشد.

حمیدرضا ترقی، کارشناس مسائل بین‌الملل در همین زمینه معتقد است، گرچه تصمیم نهایی در مورد لوایح پالرمو و سی‌اف‌تی متاثر از اس.پی.وی نبوده و براساس منافع ملی خواهد بود، اما ضرورت دارد مجمع در بررسی لوایح اف‌ای‌تی‌اف، موضوع ساز وکار ویژه مالی اروپا را نیز در نظر داشته و با توجه به آن به بررسی لوایح بپردازد.

وی می‌افزاید: مجمع تشخیص باید مصلحت نظام، منافع انقلاب و جمهوری اسلامی ایران را در بررسی این لوایح مدنظر داشته باشد، چراکه تبعات مثبت و منفی این تصمیم‌گیری به عهده مجمع بوده و باید پاسخگوی آن باشد.

منتظر افزایش فضاسازی‌های رسانه‌ای باشیم؟

طبیعتا در روزهای آینده باید منتظر تشدید چالش‌ها میان موافقان و مخالفان لوایح اف.ای.تی.اف باشیم و بروز این چالش‌ها را در رسانه‌ها مشاهده خواهیم کرد.

البته در روزهای اخیر هم این چالش‌ها و جنگ رسانه‌ای کم نبوده و از یك سو حامیان لوایح تلاش کرده‌اند با فضاسازی رسانه‌ای، اهمیت تصویب پالرمو و سی.اف.تی برای حل مشکلات اقتصادی را دوچندان نشان داده و مخالفان هم استدلال‌های خود را در خصوص خطرات این لوایح و همچنین بی‌تاثیر بودن آنها در حل مشکلات اقتصادی عنوان می‌کنند. در این میان نقل قول‌هایی از سوی برخی اعضای دولت نیز منتشر شده که به نوعی در تلاش است رهبر انقلاب را موافق این لوایح نشان دهد تا فضای مجمع تحت تاثیر قرار گیرد. چنین موضعگیری‌هایی در روزهای اخیر با انتقادهای فراوان روبه‌رو شده است اما با این حال دامنه این اظهارات اثبات نشده رو به افزایش است. به عنوان مثال، محمدباقر نوبخت چند روز قبل از موافقت شورای عالی امنیت ملی با این لوایح سخن گفت این در حالی است که ابوالفضل حسن‌بیگی، عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس دیروز به مهر گفت: دبیر شورای‌عالی امنیت ملی در جلسه غیرعلنی مجلس با صراحت اعلام کرد از نظر شورای عالی امنیت ملی، اجرای سی.اف.تی به نفع کشور نیست.

با این حال محسن رضایی در حاشیه جلسه دیروز گفت: مجمع تشخیص مصلحت نظام آخرین سنگر حفاظت از منافع ملی و منافع نظام است و ما در مجمع تشخیص مصلحت نمی‌توانیم تحت تاثیر فشارها قرار گیریم و باید آنچه منافع مردم و نظام و در راستای بهبود زندگی مردم است لحاظ کنیم.

وی در واکنش به برخی تلاش‌ها برای رسیدگی هرچه سریع‌تر مجمع به این لوایح گفت: برای ما مساله دقت در کار اهمیت دارد؛ این موضوعات، موضوعات پیچیده حقوقی و سیاسی مهمی هستند و نمی‌شود آنها را با شتاب زدگی و عجله پیش برد.

رای نمی‌آورد؟

با توجه به ادامه مخالفت‌ها با لایحه پالرمو در مجمع به نظر می‌رسد دولتی‌ها هم گرچه تلاش دارند هرچه سریع‌تر تکلیف این لوایح روشن شود اما با این حال تعویق یکی دو هفته‌ای آن را به رد شدن احتمالی لایحه در جلسه دیروز ترجیح دادند و از همین‌رو با تعویق تصمیم‌گیری به جلسه بعدی مجمع کنار آمدند؛ زیرا لایحه پالرمو پس از اختلاف نظر میان شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی به مجمع تشخیص مصلحت نظام آمده و در مورد موارد اختلافی میان مجلس و شورا به دوسوم آرای اعضای مجمع نیاز بوده و کسب چنین رایی به سادگی امکان‌پذیر نیست.

چه بسا در روزهای باقیمانده تا جلسه بعدی مجمع، اعضای دولت بتوانند با استدلال‌هایی که ارائه می‌کنند در کنار برخی اقدامات رسانه‌ای، بر تعداد موافقان لوایح اف.ای.تی.اف بیفزایند.

نیاز به بررسی بیشتر

بحث کافی نبودن زمان جلسه اگرچه دلیل منطقی برای به نتیجه نرسیدن تعیین تکلیف پالرمو در جلسه دیروز مجمع است، اما این سوال پیش می‌آید چرا بر خلاف ارزیابی‌های قبلی، بحث‌ها در جلسه دیروز این‌قدر طولانی شد و دولتی‌ها با نفرات زیاد در این جلسه حاضر شدند و وزیر خارجه، وزیر اقتصاد، معاون حقوقی رئیس جمهور و رئیس کل بانك مرکزی هر یك به صورت جداگانه به دفاع از این لایحه پرداختند.

پاسخ این سوال روشن است و چیزی نیست جز اهمیت موضوع و مخاطرات فراوانی که برخی برای پیوستن ایران به پالرمو متصور هستند و با وجود دفاع فراوان دولتی‌ها هنوز درباره آن قانع نشده‌اند.

بر همین اساس بود که دیروز به‌دنبال انتشار اخباری مبنی بر این‌که وزیر خارجه در نشست دیروز مجمع، اعضا را نسبت به موافقت با این لایحه قانع کرده است، حسین مظفر به فارس گفت: بعید است اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام به این سادگی درباره الحاق به کنوانسیون پالرمو قانع شده باشند.

این عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام افزود: در نشست دیروز، مطالب جدیدی در مورد کنوانسیون پالرمو در اختیار اعضا گذاشته و مقرر شد اعضا با مطالعه این مطالب در نشست بعدی رأی نهایی خود را درباره پیوستن کشورمان به کنوانسیون پالرمو بدهند.

اللهیار ملکشاهی، رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس هم که در جلسه دیروز مجمع حضور داشت به تسنیم گفت: با وجود اصرار مجلس و دولت برای تصویب لایحه پالرمو، برخی اعضای شاخص مجمع با این لایحه مخالفت دارند و قرار است در جلسه بعدی، مخالفان و موافقان این لایحه استدلال‌های خود را برای اعضای مجمع ارائه کنند.

همچنین محمدباقر قالیباف، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام دیروز در توییتر خود درباره جلسه مجمع نوشت: جمع‌بندی جلسه مجمع تشخیص این بود که درباره FATF نباید شتابزده تصمیم‌گیری کرد. پذیرش عجولانه و رد چشم‌بسته دو روی یک سکه‌اند. برای گرفتن یک تصمیم بهتر باید علاوه بر چرایی، به چگونگی موضوع هم بپردازیم. حامیان تاکنون تصویر روشنی از وضعیت پس از پذیرش ارائه نداده‌اند.

جلسه آینده مجمع چه زمانی است

براساس آنچه دیروز اعلام شد ادامه بررسی لایحه پالرمو به جلسه بعدی مجمع در دوهفته دیگر (شنبه ۲۰ بهمن) موکول شده و آن‌طور که احمد توکلی در گفت‌وگو با جام‌جم اعلام کرد، جلسه فوق‌العاده‌ای هم پیش از آن جلسه در نظر گرفته نشده است.

با این حال نکته اینجاست که ۲۰ بهمن، تعطیل رسمی است و اگر ادامه بررسی پالرمو به جلسه بعد از آن یعنی شنبه ۲۷ بهمن موکول شود فرصتی که اف.ای.تی.اف برای تصویب لوایح تعیین کرده (۲۶ بهمن) رعایت نمی‌شود؛ ضمن این‌که علاوه بر پالرمو، بررسی سی.اف.تی نیز هنوز باقی مانده و ابهامات و چالش‌ها درباره سی.اف.تی به مراتب بیشتر از پالرمو است.

حال باید دید دولتی‌ها که اصرار فراوانی به تصویب این لوایح دارند برای حل این مشکلات چه خواهند کرد.